

**GU UA'NA'N GU PAABLO NAT TU
JA UA'ÑXI GUI' NAM TI JHGI'Ñ
BUIÑOR GUCH XOI'KAM NAM
EEPESO OI'DHA'**

Na ba ja ñio'kdha' gu Paablo

¹ Aañ jir Paablo, jir nobii'ñ iñ guch Xoi'kam, nat gu' gu Dios pui' ja'k jix aagak pu chu'm ki'n jiñ dhai. Aañ mu tu jam ua'ñxi'ñ bhaan dhi'ñi u'uan aapi'm na pim mi' oi'dha' Eepeso na pim buiñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam, na pim gu' aapi'm Dios bar ja'tkam tugi'ñ. ² Ba' gu Dios jich Gi'kora' gio gu Gê'kam jich Xoi'kam pîx xi jam joi'mdat jam a'm ti niidhidha' am na pim ba' gammijix bhai'm taatit tu oi'ñka'.

Na pui' ba ti'ya' gu Paablo nach dai gu Dios taxchaabgi'ñdha'

³ Taxchaabgi'ñdha' ich gu Dios gui' nar Gi'korga'n gu Gê'kam jich Xoi'kam, nat gu' guch Xoi'kam bach ua'p jix dhaam dir gui' na tu' ki'n jix bhai' ba tuch jimda'ch i'ii'mda' ir bhaan, nach gu' buiñor ba ti jügi'ñ. ⁴ Gu Dios pu bijik dir jich a'm ti tii nach jir ja'tkam tugi'ñ ka' bhaankam guch Xoi'kam, pux io'm bijik dir nat ba' moo bap duu dhi oi'ñga'n. Jich a'm pu ti tii nach pu'ñi gatuuk cham tu' buiñor kax u'ua'tulhdhix ka'. Joidham xich joi'gilh gu' gu Dios gê'kam ki'n, ⁵ pui' kut ba' bha joot guch Xoi'kam na ba' dhi' bhaankam maamra'n jich ilhdha', pu bijik dir pui' ja'k pum aa gu Dios na tu duñia'. ⁶ Pu kai'ñkam pui'

ja'k duu gu Dios nach ba' aach pu'ñi dhi' bhaan taxchaabgidhat ba gɛ'kamtu'nda' gammiji nat gɛ'kam ki'n xich joi'mdak jich a'm ba ti tii, gam nat jix bhai' ba duu nat bhai' bach joochxi gu Maraa'n na ba' ya'ch palhbuidha'. ⁷ Gɛ'kam ki'n xich joi'mdak pui' tu duu gu Dios na dai pix gu i'ra'n gu Maraa'n nat jaax, dhi' ki'n pu bach uañ guch ua'tulhdhara', ba' cham tu' mu ja'k ka jiiim ich nach pai' gammiji mi' pup jich chulhiiñdha' git. ⁸ Dhi' bhaan jix maat ich ip nat gu Dios xich joi'mdak jich a'm ti tii nat jich chajaan' gu matda' nach ba' ki'n jix maatit kaaya' gu ñio'ki'ñ na jax jir jum duukam. ⁹ Jix maatit ba kai chich ba' xib nat jax ja'k jum aa bijik na tu duñia' pu'ñi gatuuk, bak na pu'ñi bha jimda' guch Xoi'kam na ba' dhi' bhaankam ya' pu tu duñia' na jax jix aa'. ¹⁰ Ba' jano' na pai' dhuuk biix pui' tum duñia' nat jax ja'k tu dai diihl gu Dios na tu duñia', biix maap tu jumpadai na ji'k tu'x chu jai'ch jix dhaam gio ya' dhi oi'ñga'n pu ja tida' nar ja gɛ'kam tuk guch Xoi'kam.

¹¹ Ba' gu Dios bhaankam guch Xoi'kam xich joi'mdak jich a'm pu ti tiix io'm bijik nach pu'ñi gatuuk jir ja'tkam tugi'ñ ka'. Gu' ba' nach pai' bar ja'tkam tugi'ñ ka', dai na ba tuch makia' nat tu' pu tu dai bijik na tuch makia'. Pu tu duñia' gu' gu Dios jax ña ilhdhai pu ti'ya'. ¹² Gu Dios pix diihl pui'x aa na aach nach jir Israel kam ja'tkam biipi' soi'ch ilhdhai buiñor ti jii'ñdha' guch Xoi'kam nach ba' mi' dhir dai gui' ba gɛ'kamtu'nda', nach gu' pu'ñi bax mat ka' na dai gui' bixchu'x bhaai' na pu tu duñia' na jax ilhii'ñdha'. ¹³ Mi' dhir ba' aapi'm na pim cham jir Israel kam ja'tkam jup ba ti jii'ñ buiñor

guch Xoi'kam soi'm ilhdhak, na pimit gu'p ti jii'n pui' na jax jum kai'ch gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'n. Ti jii'n japimit na dhi'r silhkam pui' na jax jum kai'ch, guch Xoi'kam pix ba'p tu duu na pim ba' xib jai'p bar ja'tkam tugi'n gu Dios. Ba' gu Dios jup jam tajaan gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' nat diih pui' pu ti bijik nach chajaan'dha' aach nach ji'k bar ja'tkam tugi'n ka'. ¹⁴ Ba' dhix Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' nat bach chajaan gu Dios, dhi' bhaan jix maati' na ka tuch makia' ip gui' na tu' ka bi'iix na tuch makia', dai pix no't bix mi' bach chuttu na pai'x aa' gui' diih aach nach ji'k jir ja'tkam tugi'n ka'. Dhi' bhaan jach ba' gammiji g'e'kamtu'nda' dai gu Dios, na gu' dai gui'r G'e'kam.

Na pui' ba ja tuda' gu Paablo na tu daan buiñor gu Dios ja a'mkam

¹⁵ Pui' ti kai ñich na pim sap aapi'm tu' silhkam buiñor ti jii'gi'n gu G'e'kam jich Xoi'kam, jix ja joi'gi'n japim sap ba' bix gui' nam jir ja'tkam tugi'n gu Dios. ¹⁶ Ba' dhi' bhaan gammiji ba jam ti'ñcho' iñ nañ pai' dhuuk ba ji chu dañia' buiñor gu Dios, xi taxchaabgi'ñdha' iñ ba' na gui' jam palhbui'ñchu' na pim buiñor ti jii'gi'n guch Xoi'kam. ¹⁷ Gio pui' soi'p titdatu' iñ gu Dios, dhi' nar Gi'korga'n gu G'e'kam jich Xoi'kam, na jam tajaan'dha' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' na ba' dhi'x bhai' jam aa'ñdha' na jax pik ja'k jir tu'm kam diih gu Dios, na gu'r matda' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda'. ¹⁸ Pui' ja'k soi'p titda iñ gu Dios na gui' pix jam mattuda' na pim ba' machia' nach tu' nira na gatuuk jup tuch makia' diih gu Dios, gio na pim ba' machia' na cham tu' ja'p pix pui'm kai'ch na

guch Xoi'kam mi' dhir baabu' gu jaroi' bhaan dir gu boi na mu ja'k bhix na pai' gammiji mi' pup jum tulhiiñdha', dhi' mi' dhir ja boosgaim gu' gu Dios gui' nam ji'k jir ja'tkam tugi'ñ ka'. ¹⁹ Pui' ja'k soi'p titdatu' iñ gu Dios na jam mattuda' ip na pim jix bhai' machia' nax io'm bixchu'x bhaai' na pu tu duñia' diilh, na gu' dhi' ba' bixchu' pix ki'n jich palhbui'ñ aach nach ji'k buiñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam. Bixchu' pix jix bhaai' gu' na pu tu duñia' gu Dios cham aagix kam. Dhi' pix ki'n pui' tu duu ²⁰ jano' nat dua'ñdhak giop buusai' guch Xoi'kam mu dir koi'ñga'n tir nat ba' mi' dhir ki'n dir xi chia na daibu' bhammix dhaam na pai' daa diilh gu Dios, bhai' na pai' dhir jir Gê'kam. ²¹ Gio dhi' ki'n pix na jax chu'm ki'n bixchu'x bhaai' na pu tu duñia' diilh gu Dios, dhi' pix tajaan guch Xoi'kam na ba' ja daam bap tui'ka' gui' nam i'ii'mda' bhaan jix chu jai'ch, nam pui' ti bixchu'x bhaai' ip nam pu tu duñia' nam jax ilhii'ñdha', sia bhix na ji'k tu' ya'x chu jai'ch dhi oi'ñga'n bhaan giox dhaam. ²² Bhix na ji'k tu'x chu jai'ch, bitaa'n ji chu bii mit buiñor guch Xoi'kam, ba' cham tu'r jupaabkamu'n am. Gu Dios pix diilh jup dai guch Xoi'kam nar Gê'kam ka' bhix jich bui nach ji'k buiñor ti jügi'ñdha', ja'p ji buusan na dhi' ba'r jich mo'. ²³ Aach ba' ya' dir mu ja'k ja'p jup ji buusan nach jir tukga'n, nach gu' buiñor ti jügi'ñ. Bhix nach ji'k buiñor ti jügi'ñ, gui' bhaan jix o'jo' ich. Sia bhix na ji'k tu'x chu jai'ch, bhaan jup tu tu'ii' guch Xoi'kam sia pik nar jax ka' git.

2

Na pui' ba ti'ya' gu Paablo nat gu Dios xich

joi'mdak jich palhbui

¹ Bii'pi' dir na pim chakui buiñor ti jii'ñdhat guch Xoi'kam, ja'p tui'kat japim panaas na pim ko'iix kat buiñor gu Dios, na pim gu'x buam tu buada' na tu'r ua'tulhdhara'. ² Mi' pui' tu daa'ñchugit japim nam jax jix buam tu jimda' gu ja'tkam nam ya' dhi oi'ñga'n dai bhaan tii'ñcho, jix jii'gi'ñdhat japim na jax jam jurtu'nka' gui' na ii'mda' bhaan jix jai'ch na bixchu'x bhaai' na pu tu duñia', dhi' na jai' i'ii'mda' pui' ja daam jup tu'ii' nam pui' cham jup jir kiki'. Dhi' ba' mik ja'k ja bhiichdhatgida' gu ja'tkam na diilh jax ilhii'ñ gui' nam ji'k cham mi' pui' jii'mda' na jax jix aa' gu Dios. ³ Aach sia pui' ja'k jup tu jimdat nach pui' chakui buiñor jup ti jii'ñdhat guch Xoi'kam, mi' pui' tu duñiidha' ich jax no' tu tatda'ch chutku' bhaan, piam jax nach jich aa'nda', xich jijii'gi'ñdha' ich panaas aach diilh nach jix buam jum duukam jup jix chu duñiik ka' na tu'r ua'tulhdhara'. Gu' ba' dhi' nach tu' bhaan jich ua'tulhi'ñdha', cham tu'ch joi'mdaich chulhiiñchuda' git gu Dios no'ch pui' mi' pui' tu daa'ñchu'nda' git, ja'xbui' pui'p jich chulhiiñchuda' git na jax ja tulhiiñchuda' gui' nam cham mi' pui' jimia' na jax jix aa'. ⁴ Gu' ji na gu' joidham jir jix chu joi'gi'n gu Dios, gø'kam ki'n xich joi'mdak jich chi' ba' aach. ⁵ Tii' nat jich dhudua'ñdhak jich baapmi' jano' nat pai' dhuuk dua'ñdhak giop bamii' guch Xoi'kam mi' dhir koi'ñga'n tir, sia kuch gu' ko'iix kat ki'n guch u'ua'tulhdhara' nach jix buam tu buada'. Ba' xib cham tu' mu ja'k ka jii'm ich nach pai' gammiji mi' pup jich chulhiiñdha' git, sia ku gu' mi' ja'k jum aagit ti nach bhiiya' git na chich gø' bach ua'tulhdhak. ⁶ Jano' nat pai' dhuuk

gu Dios dua'ñdhak giop bamii' guch Xoi'kam mu dir koi'nga'n tir, ja'p ji buus nat aach jano' maap jich dhudua'ñdhak bii'ma'n jich baapmi' nach ka ko'iix kat. Mi' dhir ba' maa'n kap jich bi' diilh gu Dios jix dhaam nach pai' aaya' gatuuk, nach mia'n bap tui'ka' buiñor. ⁷ Ba' pu kai'ñkam pui' ja'k duu na ba' dhi' bhaan jup jix maati' ka' nax io'm xich joi'mdaix bhai'ch dhuñia' ip gatuuk, na gammijix io'm pu ba xich joi'gi'nda', cham tu' dai xib. Ja'xbui'p xich joi'gi'nda' nat ji'x pu ba xich joi'gilh xib bhaankam guch Xoi'kam. ⁸ Ba' na pimit ti jii'ñ aapi'm nat gu Dios tu' silhkam ba xich joi'gilh, dhi' bhaan cham tu' mu ja'k ka jiim japim bhaan gu boi na mu ja'k bhix na pim pai' gammiji git mi' pup jum tulhiiñdha'. Cham tu' pimit tu' bhaan tu juanak ma'iich dhi', gu' ja'pji pui' pix nat xi jam joi'mdak ja'p ja'k jam tuttu gu Dios. ⁹ Ba' cha'pim tu' ka'm jup bam ilhii'ñdha' na pim cham tu' mu ja'k ka jiim na pim pai' gammiji git mi' pup jum tulhiiñdha', na pimit gu' cham tu' tu' bhaan tu juanak pu chu'm ma'iich. ¹⁰ Gio gu' aach jup jir dunii'ñ pix gu Dios, gui' pix pui'ch dhuu bhaankam guch Xoi'kam nach aach dai gux kii'p jum duukam bap tu duñiidha' ya' dir ja'p ja'k, cham tu' kia' gux buam jum duukam nar ua'tulhdhara'. Pu bijik pui' ja'k pu tii gu' gu Dios na tu duñia'.

Na pui' ba ti'ya' gu Paablo nat guch Xoi'kam pix pui' tu duu nach ba' bix maa'n ñi'ook bap duuka' nach ji'k buiñor ti jii'gi'ñdha'

¹¹ Aapi'm na pim ji'k cham jir Israel kam ja'tkam, gui' nam jir Israel kam ja'tkam jup jam tii'ti' am: Gu ja'tkam cham jum matgilhdhadam.

Ba' diih gu Israel kam ja'tkam jup jum ttiiti' am: Aach ja'tkam jich matgilhdhadam. Ba' dhi' nam pui' jam ttiiti', ja'p kai'ñkam jup kai'chdha' am na pim aapi'm cham tu'r kiki'i' ja'tkam, pu cham jam a'm ti niidhim gu Dios. Diih sap ba' ja a'm ti niidhim panaas nam jum matgilhi'ñ ja tutku' bhaan. ¹² Gu' pix ji na gu' maaxik aapi'm cham tu' buiñor jup ti jii'ñdhat guch Xoi'kam, dilhkob jup tui'kat japim, cham tu' ja biim gu Israel kam ja'tkam. Ba' pui' cham tu' jam a'm jup bipio'dat gui' nat tu' ja iimchux pu bijik gu Dios gu Israel kam ja'tkam, nam jaroi'r ja'tkam tugi'ñ. Cham tu' pim pui' ja'k tu jimdat nat jax ja'k maa'n ñi'ook jup duu gu Dios ja bui gu Israel kam ja'tkam, ja'p pix japim duduakat ya' dhi oi'ñga'n bhaan. Pu cham buiñor ti jii'gi'ñdha' pim gu Dios, pu cham mat ka' pim sia na pim pa ja'k jii'mda'. ¹³ Ba' sia ku pim mik jup tui'kat buiñor gu Dios, xib na pim maap bap tui'dhi' guch Xoi'kam na pim buiñor ba ti jii'gi'ñ, mia'n ba ai pimit, pu kai'ñkam jich a'mkam muu gu' guch Xoi'kam bhaan gu u'uux na gai biit. ¹⁴ Guch Xoi'kam pix pui'ch dhuu nach cham kach bhabhaakui'ñdha'. Nat muu pix bhaan gu u'uux na gai biit, dhi' ki'n pui' ba tu duu nach mi' dhir maa'n ñi'ook bap duuka' jam bui aapi'm na pim cham jir Israel kam ja'tkam, gio aapi'm mu dir bha ja'k jich bui aach nach jir Israel kam ja'tkam. Panaas kut iar gu tu' na pui'ch dhuukat, ba' xib ja'p ji buusan nach maap bar jich oi'dhagim. ¹⁵ Guch Xoi'kam pix nat muu bhaan gu u'uux na gai biit nach ba' cham tu' pui' ja'k ka tu jim na jax tu daaxix na tu aagix, nach pu'ñi tu' pix ja ilhi'i'ñdha' gui' nam cham jir Israel kam

ja'tkam, ja'p ji buus nat daam dir mim jaax gu i'ra'n na ba' cham ka maax ka' pui' na jax ja'k tu aagix kat. Ba' xib ja'p ji buusan na pu cham pai' ka maati' gu pui' ja'k aach jich bui, maap pix bar jich oi'dhagim ich xib, nach gu' maap buiñor bap tui'dhi' guch Xoi'kam. Diih guch Xoi'kam pix pui'ch dhuu nach cham kach bhabhaakui'ñdha'.¹⁶ Daipu' nat muu pix guch Xoi'kam bhaan gu u'uux na gai biit, mi' jotmoda' cham kach bhabhaakui'ñ ich. Cham ka jam bhaamki'ñ ich aach ya' dir mu ja'k jam bui aapi'm na pim cham jir Israel kam ja'tkam, gio aapi'm mu dir bha ja'k pui' cham jup kach bhaamki'ñ aach nach jir Israel kam ja'tkam. Maap jach pix jix bhai' ba kai'ch, nat gu' maa'n maa'nkam pix jup jich dhuu.

¹⁷ Guch Xoi'kam bhach bhidhak gux bhai'm kai'chdham ñi'ook na bhaan tu a'ga nach jax ja'k cham kach bhabhaakui'ñdha', nach jax ja'k maa'n ñi'ook bap duuka', pui' na jax aapi'm na pim cham jir Israel kam ja'tkam na pim mik jup tu't buiñor gu Dios, gio aach nach jir Israel kam ja'tkam nach pu mia'n jup tu'ii' buiñor gui'.¹⁸ Gio nat muu pix guch Xoi'kam bhaan gu u'uux na gai biit nach ba' maa'n ii'mda' pix bap duuk. Aapi'm na pim cham jir Israel kam ja'tkam jach jam bui maa'n ii'mda' bap duuk, gio aapi'm mu dir bha ja'k pui' maa'n ii'mda' pix bap duuk jich bui aach nach jir Israel kam ja'tkam. Ba' maa'n ii'mda'p duiñchugit jach amuub bap tu'ii' buiñor gu Dios jich Gi'kora'. Ba' pu'ñi nach jax maa'n ii'mda' bap duiñchu', maap bix jach buiñor aaya' gu Dios.¹⁹ Ba' xib cham tu' pim kar jai' ja'tkam buiñor gu Dios, cham tu' pui' kam titi' pim na pim cham jir Israel kam ja'tkam,

na pim gu' xib pui'p bar Israel kam ja'tkam, maap bar jum oi'dhagim japim gui' nam jir Israel kam ja'tkam. Gio jai'p bar ja'tkam tugi'ñ japim gu Dios, pui'p tu jam makia' ba' na jax tu ja makia' gui' nam pur Israel kam ja'tkam. ²⁰ Aapi'm na pim jik buiñor ba ti jügi'ñ guch Xoi'kam, ja'p ji buan japim na jax gu joodai na daam dir mui' ba bhi'ñbakchix ka' bhaan gu jai' joodai na bitaa'n jup darka'. Gu joodai na bitaa'n darka', dhi' pui' ji buan am na jax gui' nam jik jir noonbi'ñ guch Xoi'kam, piam gui' nam bhaankam tu a'ga gu Dios. Ba' dülh guch Xoi'kam ja'p ji buusan na dhi'r di' gu jodai na bix bhaan jum siisap dhi' dhi bhi'ñbak. ²¹ Ba' na pim saalh kaapakaim na pim buiñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam, ja'p ji buusan na dülh guch Xoi'kam saalh tümuim dhi' dhi bhi'ñbak, dai pix no' pim bix maa'n ñi'ook jup duiñchugit buiñor xip tui'dhi'. ²² Na gu' no' pim aapi'm bix buiñor xip tui'dhi' guch Xoi'kam, bix jir bhi'ñbaki'ñ ka' pim, mi' ba'r mi' ka' na pai'p tui'ka' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' bhaamkamu'n gu Dios.

3

Na ba tu aa'nda' gu Paablo nat tu' bhaan ti tü gu Dios na bhaankam tu juana'

¹ Aañ Paablo, pu kai'ñkam ya' kuup iñ nañ jir tujuandam tugi'ñ pix guch Xoi'kam, ku gu' mi' pui' tu duñiim iñ ji na jax ja'k jix bhai' tu jam jimia' aapi'm na pim cham jir Israel kam ja'tkam. ² Bax maat japim dho nat gu Dios pix pu chu'm ki'n jiñ dhai nañ pu'ñi jam aagi'ñdha' nat tu' bhaan xich joi'mdak jix bhai'ch dhuu, pui' nat jax pu ti bijik

na tu duñia'. ³ Gu Dios diñh jiñ mattuda gu' nañ ba'x maatit ba kēē nat jax ja'k tu dai pu bijik na cham jaroi' maatit kēēkēt. Dhi' ba'r di' na ñich jax ja'k mu tu jam ua'ñ ji'k daam biipi' dir. ⁴ Ba' no' pimit gu'x bhai' jiñkaidhak jix maatit kai dhi' na ñich jax mu tu jam ua'ñ, bax maat japim nañ jax ja'k jix maatit kēē pui' nat jax ja'k tu daasak gu Dios nat jax pum aa bijik na cham jaroi' maatit. Guch Xoi'kam gu' na bhaan tu a'gat jup kai'ch, pui' ba tu duu xib nat jax ja'k tu dai bijik. ⁵ Dhi' nat tu' jax ba duu xib gu Dios, nat bijik pui' ja'k pum aa na tu duñia', dhi' pu cham tu' ja mattudak guch bopxi kat gui' nam bijik ya' tu duduakat. Ba' xib bhaankam gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' ba ja mattuda gu Dios gui' nam jir noonbi'ñ guch Xoi'kam nam bhaankam tu a'gat jix u'uañ ki'n ya' oipo. ⁶ Nat jax ja'k jum aagak tu dai gu Dios bijik na tu duñia' pu'ni gatuuk, jir dhi'ñi: Na sap pu'ni bhaankam guch Xoi'kam bax bhaai'n ka' biix gui' nam ji'k cham jir Israel kam ja'tkam ka' nam pui'p ba bubuakia' mi' dhir bhaan gu boi nam bhaan mu ja'k jiim nam pai' gammiji mi' pup jum tulhiñdha'. Gio na bax bhaai'n ka' ip na jai'p tu ja makia' gu Dios na tu' ja bi'ii'ñ gui' nam jir Israel kam ja'tkam, dai pix ba' nam aa' nam ti' jii'ñdha' na maaxik jir silhkam pui' na jax jum kai'ch gux bhai'm kai'chdham ñi'look na bhaan tu a'ga guch Xoi'kam.

⁷ Jix bhai'ñ dhuu aañ gu Dios, ti' nat jiñ dhai nañ aañ ba'r di' ka' nañ pui' nai' ja aagi'ñdha' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam, na gu' bixchu'x bhaai' na pu tu duñia'. Tii cham tu'r am kat na dhi' ki'n jiñ dha'ñsada', ⁸ nañ gu' tii' cham

tu', gampai' tu'm iñ ja bui gui' nam pui' Dios jup jir ja'tkam tugi'ñ. Gu' ji nat gu' gui' xiñ joi'mdak jiñ dhai nañ aañ jir di' ka' nañ nai' tu ja a'gidha' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam gui' nam cham jir Israel kam ja'tkam, nañ ja aa'ñdha' na bhaankam guch Xoi'kam jix bhai' ba tuch jim. Bix aixim bhaan jix bhai' ba tuch jim na jaroi' pu cham ji'xdha' timo' sia ku ti ba tu ja'kilhi'ñ. ⁹ Bix pu chu'm ki'n jup jiñ dhai gu Dios nañ ja mattuda' na jax ja'k pui' tu duñiim nat jax ja'k ilhdhak tu daasak bijik. Diih gu Dios nat pui' ja'k ilhdhak tu dai bijik, dhi' nat jaroi'p tu duu bix na ji'k tu'x chu maax ya' dhi oi'ña'n giox dhaam ja'k. Mui' oidha' bap duu nat pui' ja'k ilhdhak pu tu dai na tu duña' pu'ñi gatuuk. ¹⁰ Ba' xib gui' nam i'ii'mda' bhaan jix chu jai'ch, pui' na jax gu noonbi'ñ gu Dios gio gu jai' bix aixim nam jix chu jai'ch, na bixchu'x bhaai' nam pu tu duña', nam xi ja nai'ñdha' gui' nam ji'k buiñor ba ti jügi'ñ guch Xoi'kam, dhi' bhaan ba machia' am na gu Dios bixchu' bhaan joidham jix chu matda'. ¹¹ Pu'ñi ja'k pum aa gu Dios na tu duña' jano' bijik nat jax pui'm aagik pui' ja'k tu dai, ba' xib maaxik ya' pui' ba tu duu bhaankam gu Gè'kam jich Xoi'kam. ¹² Ba' taxchaabgi'ñ ich guch Xoi'kam nat jix bhai'ch dhuu, dhi' nach jaroi' buiñor ti jügi'ñ, na gu' xib bax bhaai' nach mia'n aaya' buiñor gu Dios cham tu' bhaan ji chotdonit. ¹³ Ba' cha'pim jum o'joldhat buiñor xi chi jügi'ñdha' guch Xoi'kam. Soi'ñ jam titda na pim cham tu' dhi' bhaan jum o'jolhi'ñdha' nañ giilhim jiñ chulhiñ aañ, na gu' dhi' nañ jax jiñ chulhiñ, jam a'mkam aapi'm jañ pui'ñ chulhiñ. Gu' ja'pji na pim jix bhai'm taatit mi' pui' xi jüimda'

nañ kapbhai' jam a'mkam jiñ chulhiñ.

Na ba tu aa'nda' gu Paablo nat ji'x ki'n xich joi'g'ilh guch Xoi'kam

¹⁴ Ba' bix dhi' pu kai'ñkam jañ jiñ o'lhia ki'n kikkat gammiji buiñor tu daan gu Dios, dhi' nar Gi'korga'n gu Gø'kam jich Xoi'kam, ¹⁵ dhi' nat jaroi'p tu duu bix na ji'k jix chu jai'ch ya' dhi oi'ñga'n giox dhaam. ¹⁶ Gio ja'p jañ soi'p titda gu Dios, na bixchu' bhaan jir jix chumñigam bhammix dhaam na pai' dhir jix io'm jir Gø'kam, na git bhaankam gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mdaga'n pui' jam duña' na pim jix io'm buiñor xi chi jügi'ñdha' guch Xoi'kam, na dhi' pix pui' jam guguuxdha'. ¹⁷ Bix jañ pui' soi'p titdatu' gu Dios na dñlh guch Xoi'kam pix jam jujur am ba kioka', dai na pim aapi'm pui' ja'k buiñor ti jügi'ñdha'. Gammiji pim ba' joidham jix kigalhdhat gu Dios mi' pui' xi jiimda' na jax jix aa', gio na pim jix ja joi'mdat jix bhai' xi ja bua't gu jai' ja'tkam ¹⁸ na pim ba' dhi' bhaan bhai' ji machia' nat ji'x gø'kam ki'n xich joi'mdak jix bhai'ch dhuu guch Xoi'kam bix nach ji'k buiñor ba ti jügi'ñ. ¹⁹ Pui' ja'k soi'p titdatu' iñ ba' gu Dios na gui' pix jam mattuda' na jax kai'ñkam jup jum kai'ch no'ñ maa'n jix kigalhi'ñ gio no'ñ maa'n jix joi'gi'n. Jix io'm jir gø'p jum duukam gu' dhi' na pui'm kai'ch, cham tu' nach ji'x ilhi'ñ aach dhñlh. Ba' no' gu' dhi' jam a'm bap tui'dhi', mi' dhir dai na pim jix bhai' ba machia' na jax jir tu'm kam gu Dios.

²⁰ Gu Dios jich makia' gu tu' nach aach taanda'. Jix io'm gø'ch makia' gu tu', cham tu' nach aach ji'x ilhi'ñdha' na panaas jich makia'. Piam no'ch

jax chitda na tu' bhaan jich palhbuidha', jix io'm gɛ'ch palhbuidha', cham tu' ja'xbui' nach aach ji'x ilhii'ñdha', na gu' gu Dios jix io'm gɛ'x bhaai' na pu duña' gu tu'. ²¹ Ba' bix nach ji'k buiñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam, jum aa' nach gammiji buiñor tu daanda' gu Dios sia pik nar jax ka' git. Pu'ñi git moo tu tui'ka'.

4

Na pui' ba ja tñda' gu Paablo nam maa'n ii'mda' pix jup duiñchu'nda' bix nam ji'k buiñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam

¹ Ba' aañi' nañ ya' kuup, pu kai'ñkam pix nañ jir tujuandam tugi'ñ guch Xoi'kam. Aañ soi'ñ jam titda na pim mi' pui' tui'ñgida' na jax ja'k bhaan jix maati' ka' nat jam a'm ba ti tii gu Dios, jam a'm ba ti niidhim gu' aapi'm. ² Soi' pim pix bam ilhii'ñdha', bar jix bhabhai'kam ka' pim, cha'pim ka bhaa'mna' ka', xim jajoi'mdat japim pix bam papalhbui'ñdha' sia tu' na pix bhaan. ³ Xi gaagidha' pim na pim jax ja'k tii git cham bhakkurda' ja bui gu jai' nam pui'p ti jügi'ñ buiñor guch Xoi'kam, na pim ba' gammiji maa'n ii'mda'p duiñchu'nda', pui' na jax ja'k jam jurtu'n gux Dhu-udu' kam jix Uañ Ii'mda'. ⁴ Maa'n tuuku' pim pix jup duiñchu'nda' gio maa'n ii'mda', pui' nat jax bix maap jam boosolh gu Dios mi' dhir bhaan gu boi na pim bhaan mu ja'k jiiमित na pim pai' gammiji git mi' pup jum tulhiiñdha'. ⁵ Maa'n pix jix jai'ch gu' guch Gɛ'kam tuk, ba' dai dhi'ch buiñor ti jügi'ñdha', gio dai dhi'ch buiñor jich bopkonda'. ⁶ Maa'n pix jix jai'ch gu Dios, dhi' bix dhit jir jich Gi'kora', na gu' bix dhit jir jich Gɛ'kam tuk. Tu' no't jax ba ji

dhuuch bui, biiχ jich bui pui' tu duñia', na gu' biiχ piχ jich a'm ti ni'iñ.

⁷ Ku gu' guch Xoi'kam biiχ ji'ma'n jich dharai ji nach tu' jax dhuñia' bhaankam, ba' dhi' bhaan jix joojoidhaich mi' pu duñia'. Pu chu'm ki'n jich dharai guch Xoi'kam nat jax chu'm ilh dñilh,
⁸ pui'm kai'ch gu' maa'n kap na mit pai' tu ua'nak gu bijik dir kam, jup jum kai'ch:

Nat pai' dhuuk giop tis jix dhaam,
mui' xi ja buuprak xi ja u'uuk gui' nat ja bui tu
kokda,
jai' ba' ya' xi ja chianik nam ji'k tu' jax dhuñia' biiχ
ji'ma'n.

⁹ ¿Gu' tu' ba' ku ba' pui'm kai'ch chi nat pui' giop tis jix dhaam? Dho na ja'pni kai'ñkam jup jum kai'ch dho nat guch Xoi'kam bhammi dir bha tim ya' dhi oi'ñga'n bhaan. ¹⁰ Ba' dhi' nat bhammi dir bha tim, maa'n na jax jir dhi' piχ nat gio mui'p tis. Jix io'm daam dir ji bii na ji'k kap jix jai'ch gux dhaam. Dhi' ba'r di' na ja daam jup tu'ii' biiχ na ji'k tu'x chu jai'ch. ¹¹ Ba' dhi' piχ jup jir di' nat jai' dhit ja darai nam pu'ñi mia'n jir noonbi'ñ ka', nam ba' mi' dhir bhaankam nai' pu tu duñia' na jax ilhii'ñdha'. Gio jai' dhit jup ja darai nam bhaankam tu a'gada' na jax ja jurtu'nka'. Gio jai' dhit jup ja darai nam nai tu a'ga' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ na dñilh bhaan tu a'ga guch Xoi'kam. Gio jai' dhit jup ja darai gui' nam maap ja jumpadat daich Xoi'kam jügi'ñdham ja jiñkaixdhat ja aagi'ñdha' gu ñio'ki'ñ na jax jir jum duukam, gio ba' nam maap tu daanda'. Gio jai' ja darai ip gui' nam ja mamtuxi'ñdha' gu daich Xoi'kam jügi'ñdham nam jax ja'k mi' pui' jiimda'. ¹² Ba'

dhi' nat b̃ix aixim tu'm ki'n ja darai, pu kai'ñkam dhi' ki'n ja darai nam ba'x joojoidhat mi' dhir pui' duñia' na jax jix aa'. Aach pu chu'm ki'n jich dharai b̃ix ji'ma'n nach ji'k buiñor ti jügi'ñ, nach ba' ya' dir pui'p tu ja a'gidha' gu jai' ja'tkam nam ba' mui'dha' gui' nam buiñor ti jügi'ñdha', gio nach ba' mi' dhir ja aagi'ñdha' nam jax ja'k tui'ñgida'. Na gu' nañ jax ba kai'ch nach aach ja'p ji buan nach jir tukga'n guch Xoi'kam, ¹³ nach ba' mi' dhir b̃ix maa'n nach jax jix io'm buiñor ti jügi'ñdha', gio nach b̃ix maap mi' pui' jii'mda' na jax jix aa', b̃ix jix bhai' bax mat ka' ich gu' na jax ja'k jir tu'm kam gu Dios. Ba' ja'xbui' mi' pui'p ba jii'mda' ich nat ji'x mi' pui' jii guch Xoi'kam, chakui jupaaban bhii chich gu' na ji'x jum aa'. ¹⁴ Ba' cha'ch pui' ja'k ka tu jii'mda' na jax gu a'aalh. Na gu' gu alhii jax ñam aa'nda' na tu duñia', ja'xpix maakam jup bam aa'nda', cham tu' pui' ka tu duñia' na jax ti xim aaga' b̃ipi' dir. Gio ba' na cham tu'x bhai' xim ga'ngada' gu jaroi' no' ba iatgi'ñ, ja'p pix ti jii'ñdhai mi' pui' ba duñia' jax ña iatgidha'. Jix jai'ch am gu' gu ja'tkam nam b̃ix aixim tu'm ki'n tu iatgi'ñ, gu' ja'pji nach pui' ja'k ba tu jii'mda' na jax no'ch jir g̃e'g̃er ja'tkam. ¹⁵ Maa'n ii'mda'p duiñchugit jach mi' pui' tu a'gada' na jax jir silhkam, xich jajoi'mdat ich b̃ix ji'ma'n. Mi'ch pui' ba tu duiñchu'nda' nat ji'k jax tu duu guch Xoi'kam nach ba' ja'xbui' mi' pui'p ba jii'mda', na gu' dhi'r jich G̃e'kam tuk b̃ix nach ji'k buiñor ti jügi'ñ. ¹⁶ Guch Xoi'kam pix diilh mi' küsa' gu jaroi' ja bui gui' nam buiñor ti jügi'ñdha' no't mi' pui' ba jii na jax jix aa'. Gio gui' pix jich Xoi'kam pui'p ja duñia' b̃ix gui' nam buiñor ti jügi'ñdha' nam b̃ix

maap jix bhai' kai'chit mi' pui' tu duñia' na jax jix aa', nam ba'x io'm mui'dha' gio nam jix io'm bax chu joi'gi'nda'.

Na pui' ba ti'ya' gu Paablo nach jumai ii'mda' ba ua' nach ji'k buiñor ti jii'ñ guch Xoi'kam

¹⁷ Ba' ja'p jañ jam titda bhaankam guch Xoi'kam jich Gø'kami' na pim cham tu' pui' ja'k ka tu jimda' nam jax chu jim gu jai' ja'tkam nam cham buiñor ti jii'gi'ñ guch Xoi'kam, nam gu' dhi' pui' ja'k tu jim nam jax pix ilhi'ñ dñlh, pu cham tu' bhai' pui' nam jax ja'k tu jim. ¹⁸ Cham tu mamatda' am gu' dhi' dhi' ja'tkam, gio nam cham maatit tē kēē sia ku jaro'i' tii tu ja a'gi'ñ na jax ja'k jir joidham, pu cham maat am ba' na joidham jir jix kii' pui' na jax jix aa' gu Dios. ¹⁹ Jir jix kaapak am dhi' dhi' ja'tkam kum ba' cham maatit tē kēē, bix aixim pix ba tu buim am na tu' cham jir kii', na tu' cham bhaigit nam pu buada' nam pu tu buim. Ni ji'x kum iam xim ga'nga' no'r am gu pui' ka' ba' cham. ²⁰ Ba' aapi'm cham tu' pui' ja'k tu jim, na mit gu' cham tu' pui' ja'k jam aa'ñ gui' na mit tu jam a'gi bhaankam guch Xoi'kam. ²¹ Dai guch Xoi'kam bhaan tu jam a'gi mit, gio jam aagi'ñ am ip na jax ja'k jix aa' na pim mi' pui' jii'mda'. Dai pui' ja'k jir jix kii' gu' gio nar silhkam nat jax ja'k jich aa'ñ guch Xoi'kam. ²² Ba' cha'pim gio ja'k jup ka sulhi'nda' mu ja'k na pim pai'x buam tu jimdat bñpi' dir, na pai' gux buam jum duukam pui' jam duiñchu'nda' na pim jix buam tu buada' na tu' cham jir kii'. ²³ Cha'pim pui' ja'k kam aa'nda', dai pui' ja'k japim pix bam aa'nda' na jax ja'k jir jix kii'. ²⁴ Bar jai' ja'tkam ka' pim, cham tu' pu chu'm kia' na jax gu bñpi' dir

kam. Jix u'uañ ki'n japim xi gu'kgida' pui' na jax jir tu'm gu Dios, na ba' dhi' bhaan jix maati' ka' nat gui' jam pataasak jai'p jam duu. Mi' pui' pim ba jiiimda' na jax ja'k silhkam jir mi' pui'.

25 Cha'pim ba' nai' kam i'iatgi'ñdha', silhkam japim tum a'a'gi'ñdha' biix ji'ma'n, nach gu' biix maa'n tuuku' piix jup duuk nach buiñor ti jiiigi'ñ guch Xoi'kam.

26 Ba' no' pimit gu' jax dhuukat tu' bhaan ma bhaak, cha'pim jum ua'tulhi'ñdha', xi ñakoo'nda' pim, gio gu' cham tu' na pim biix chanoohl jix bhaak ka'. 27 Cha'pim jix jiiigi'ñdha' gu ja'ook no' pui' jam jurtu'n na pim jum ua'tulhdha' no' pimit pu'ñi tu' bhaan ma bhaak. Dhi' bhaan ba jam mai'chia' gu' no' pimit bam ua'tulh.

28 Gu jaroi' no' biipi' dir kax ixbi' kat, ya' dir ja'p ja'k cham tu' ka ti iixi'ñdha'. Ba tu juanda' piix na ba' diilh noonbi'ñ ki'n mai'chit gu tuumiñ jai' ja maakda' gui' nam cham bhaai' nam jax dhui tu juana'.

29 Giox bhai' pim tu ñiokda', cham tu' na pim giilhim kai'chdha'. Pui' pim ja'k tu ñiokda' na jax ja'k ja palhbui'ñchu'nda' nam mi' pui' jiiimda' gu jai'ch Xoi'kam jiiigi'ñdham, gio nam cham dhi' bhaan jix buam jum aa'nda'. Dhi'x io'm jum aa' na pim jix bhai' tu ñiokda', 30 na gu' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' pui'x buam jup jum aa'nda' no' pim jix buam tu ñiok. Jum aa' ba' na pim cham jix buam tu ñiokda'. Dhix Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' gu' na jam a'm tajaanix, ja'p ji buusan nat dhi' ki'n jam matgilh gu Dios na ba' dhi' bhaan jix maatit jam tigia' ip gio gatuuk na pim aapi'm cham

tu' mu ja'k bhiiya' na pim pai' gammiji mi' pup jum tulhiñdha'.

³¹ Cha'pim bix aixim bhaan jix buam jum aa'nda', ni ku pim cham bhaak ka'. Cha'pim giilhim ja titdat ja jiñkai'ñdha' gu ja'tkam. Ja'p japim xi dhui bix gux buam jum duukam mi' pui' ba jimia' na jax jix aa' gu Dios. ³² Bar jix bhabhai'kam ka' pim pix, jix ja joi'mdat japim jix bhai' xi ja bua't gu jai'. Xi chum u'uañdhat japim no' pimit tu' cham am bua, pui' nat jax xi jam joi'mdak tu jam uañ gu Dios bhaankam guch Xoi'kam.

5

Na pui' ba ti'ya' gu Paablo nam jax ja'k mi' pui' jiidma' gui' nam jir maamra'n gu Dios

¹ Jir maamra'n japim aapi'm gu Dios, ba' joidham xi jam da'. Xi gaagidha' pim na pim jax ja'k tai git pui'p xi chu jimda' na jax gui', mi' pui' pim xi jiidma' na jax jix aa'. ² Jix ja joi'gi'nda' pim gu jai' sia tu' na pix ki'n, ja'p na jax guch Xoi'kam nat xich joi'mdak jich a'mkam muu. Na gu' guch Xoi'kam nat muu, ja'p ji buus buiñor gu Dios nat jaro'i kubhioñxi gui' na ki'n joidham uub. Dhi' bhaan ba' xich joi'mdak jich chii.

³ Gu' ba' kapbhai' na pim aapi'm jai'p bar ja'tkam tugi'ñ gu Dios, cha'pim bhaan ka titi'ñchoka' na pim git jai' ja bim xi boppoda' gu u'uub nam cham jir jam bipna', gam jai' bix aixim gu tu' na pui'p jir ua'tulhdhara', pui' na jax ña pim cham tu' ja'p pix bix aixim bhax chu aa'nda' na pim git xi chu bia'ka'. ⁴ Gio na pim cham tu' giilhim ka tu ñiokda'. Cha'pim jix ñanaanbim kai'chdha'. No' pim giilhim bax chi'iik, xi chu

dañia' pim buiñor gu Dios, xi gɛ'kamtuda' pim, cham tu' na pim giilhim ti'ya'. ⁵ Giox maat japim ip na ja'pnip tu tu'ii': Na gu jaroi' no' ganai' pɪx ja biiim boppo gu u'uub sia ku tii ti biiina', piam no' biiix aixim tu bua gu tu' na pui'p jir ua'tulhdhara', piam no' cham am jum ju'ngi'ñ sia ku tii bar jix chumñigam, no' gu' ja'p pɪx bhax chu aa' na gɪt biiix aixim xi chu bia'ka', dhi' cham tu' buiñor aaya' guch Xoi'kam na pai' dhir jir Gɛ'kam biiima'n gu Dios jich Gɪ'kora'. Na gu' no' jaroi' biiix aixim ja'p pɪx jix aa' na gɪt xi chu bia'ka', jir jix buam jum duukam buiñor gu Dios, na gu' dhi' ja'p ji buusan na buiñor tu daanda' gu jax chu'm didios jum tiiṭgidam ja'ppix jup duiñxim. ⁶ Xim gaagidha' pim nam jax ja'k cham jam iatgidha' gui' nam nai' oipot maakam tu iatgi'ñ, na pu cham tu' mim nini'i'ñ buiñor gu Dios. Jix io'm ja tulhiiñchuda' gu' gu Dios gui' nam nai' pui' tu iatgidhidha', nam gu' dhi' cham tu' mi' pui' jiiimda' na jax jix aa'nda'. ⁷ Jam aagi'ñ iñ ba' na pim cham tu' mi ja jiiigi'ñdha' dhi' pu chu'm gu ja'tkam, ni ku pim am ja bɪpnatda'.

⁸ Gu jaroi' no' cham maat na jax jir tu'm kam gu Dios, ja'p ji buusanda' nax chu tukgam kir oirida', pui' na jax aapi'm na pim jix chu tukgam kir oipot biiipi' dir na pim chakui maatit na jax jir tu'm kam gu Dios. Ba' xib na pim bax maat, jix chu maax kir ja'k ba oipo pim, jum aa' ba' na pim mi' pui' jiiimda' na jax jix aa' gu Dios na ba' dhi' bhaan jix maati' ka' na pim bax maat na jax jir tu'm kam. ⁹ Gux Dhuudu' kam jix Uañ li'mdaga'n pɪx gu' diih gu Dios jich mattudidha' nach jax ja'k mi' pui' jiiimda', nach jax ja'k jix chu joi'gi'nda', gio nach jax ja'k

mi' pui' jiiimda' na jax jix kii' ka'm nii'ñ gio na jax jir silhkam. Gu' ba' no'ch gu' dhi' bii'x mi' pui' tu duiñchu', dhi' bhaan jix maati' ka' nach jix chu maax kir jiiimchu'. ¹⁰ Xi gaagidha' pim na pim jax ja'k tii' git mi' pui' xi jiiimda' na jax jix aa' gu Dios. ¹¹ Cha'pim jai' ja palhbui'ñdha' gu tu' nam jax buada' gui' nam cham maat ni ji'x na jax jir tu'm kam gu Dios, na gu' nam ji'k tu' jax buada', pu cham tu' mi' nini'ñ am. Ja'kbui' kat ji na pim ja aagi'ñdha' na cham jir am pui' nam jax ja'k tu bua. ¹² Jix xi'iraam gu' sia no'ch am jai' pu chu'm jup tu a'ga aach nach ji'k jix chu maax kir bap tu'ii', nam gu'x chu tukgam kir jup tu't pui' tu bua gui'. ¹³ Ba' no'm gu' iam mi' ja'k xi baapkia' git na pai'x chu maax, jix bhai' bhai' ji machia' am git na maaxik cham tu'r pui' nam jax tu bua, giox bhai' ba machia' am na jax ja'k jir silhkam. ¹⁴ Pui' ku ba'p jum kai'ch maa'n kap na mit pai' tu ua'nak gu bijik dir kam:

Gor xi ñiiñña,
cha'pim ka kookos ka'.

Xi baapmigia' pim mi' dhir koi'ñga'n tir na ba' jam bi'ñxidha' guch Xoi'kam.

¹⁵ Ba' xi gaagidha' pim ip na pim jax ja'k tu jimda' aapi'm diilh. Pui' pim ja'k tu jimda' na jax ja'k bhaan jix maati' ka' na pim jix bhai' jam jur bia', na pim gu'r jix chu mamatda'. Cha'pim ja'p pix tu jimda' na jax gui' nam cham ja jur bia' ni ji'x. ¹⁶ Gammiji pim tu' jax xi buada' na tu'r jix kii'p jum duukam, cha'pim gam irdat darka', na gu' cham tu' gammijir jix kii' tanoolh ka'. ¹⁷ Cha'pim pui'm ilhii'ñdha' na pim panaas pu cham ji'xdha' machia' na jax ja'k jix aa' gu Dios, na gu' dhi' pui'

ji buusanda' na pim pu cham jum jur bia'ka' no' pim pui'm aa', gu' ja'pji na pim xi gaaga' na pim jax ja'k jix bhai' mi' pui' jiiimda'. ¹⁸ Gio na pim cham tu' maikkorda', na pim gu' bix aixim jix buam tu buada' no' pim cham jam jur ka bia', gu' ja'pji ja'kbui' kat na pim xi baidha' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' na gɛ' jam a'm jum tajaana' na ba' dhi' jam jurtudidha' na pim jax ja'k tu duñiidha' gu tu'. ¹⁹ Gio na pim pai' dhuuk tu daanda' buiñor gu Dios, ki'n japim xim guguuxdhat xi chu jiñkaidhat bhaan Saalmos ta'm, gio mi' dhir japim xi boosgat na pim laala'nda', piam sia jax ña pim ja'k jix mat ka' na pim laala'nda', dai nax dhaam kam bhaan tu a'gada'. Dhi' pu'ñi ja'k japim bhaan gɛ'kamtu'nda' gu Dios bix jam jujur ki'n. ²⁰ Gammiji pim taxchaabgi'ñdha' gu Dios jich Gi'kora' na bixchu' pix ki'n jix bhai'ch bua, bhaankam japim taxchaabgi'ñdha' gu Gɛ'kam jich Xoi'kam.

Na ba tu aa'nda' gu Paablo nam jax ja'k tu jimda' daim bipnagim gio ja bui gu ja maamar

²¹ Tu' ka'm japim xim niniidhat bix ji'ma'n, cham tu' na pim gɛ'gɛ'kam jum taat ka', na gu' pu'ñi ja'k bhaan jup jix maati' ka' ba' na pim tu' ka'm ñi'ñ guch Xoi'kam.

²² Gu u'uub gui' nam ti bipna', jum aa' nam tu' ka'm ja ñi'ñdha' gu ja bipna', pui' nam jax tu' ka'm ñi'ñ guch Xoi'kam. ²³ Na gu' gu chio'ñ pik bhaan jup tu tu'ii', cham tu' gu ubii. Ja'p na jax guch Xoi'kam na gui' pik bhaan jup tu tu'ii' bix nach ji'k buiñor ti jii'gi'ñ. Gio gu' dhi' pix jich Xoi'kam gammijich palhbui'ñchu'nda' sia tu' na pix bhaan,

na gu' nañ jax ba kai'ch nach jir tukga'n pix. ²⁴ Jum aa' ba' na gu ubii tu' ka'm nii'ñdha' gu binga'n sia pik nar jax ka' git, ja'p na jax aach nach ji'k buiñor ti jüigi'ñ guch Xoi'kam nach gu' tu' ka'm nii'ñ.

²⁵ Gio gu chichio'ñ gui' nam ti bïpna', pui' tu' ka'm jam jup ja niidhat jix ja joi'gi'nda', ja'xbui' pui'p jix ja joi'gi'nda' am nat ji'x xich joi'gilh guch Xoi'kam aach bïx nach ji'k buiñor ba ti jüigi'ñ xib. Ge'kam ki'n xich joi'mdak jich a'mkam muu gu'.

²⁶ Ba' nat xich joi'mdak jich a'mkam muu, dhi' pu chu'm nai' pup tum a'ga, dhi' nat ba' aach jax chu'm ki'n uana guch ua'tulhdhara' binkam na chich jich bopko suudai' ki'n. Gui' dïilh pui' ja'k tu duu nach ba' bar ja'tkam tugi'ñ ka', ²⁷ dïilh jich kï'mpi nach ba' joidham jix kikï' buiñor jup tui'ka' na xich nii'ñdha', na ni ji'x ku iam palhïp jich a'm jup tui'ka' gux buam jum duukam. Ja'p pix jach tui'ka' na jax gu ipuur gui' nax io'm jix chua ka', na pu cham pai' pix am jix ikoora' ka', ni ku cham pai' pix am jix xo'solhik ka', ni palhïp ku pix am jax tui'ka'. ²⁸ Gu chio'ñ ja'pni ja'k jup jix joi'gi'nda' gu binga'n na jax gu dïilh tukga'n. Na gu' gu jax chu'm chio'ñ no'x joi'gi'n gu binga'n, ja'p ji buusanda' na dïilh xim joi'gi'nda'. ²⁹ Na gu' cham jaroi' jai'ch gu maa'nkam na gampai' pix ilhii'ñdha' gu tukga'n, gu' ja'pji gammiji nam jix ja joi'mdat jix bhai' ja buada' gu ja tutku', tu ja maakda' am gio bïx aixim nam jix bhai' ja buada'. Ba' pu'ñi xich joi'mdat gammijix bhai'ch bua guch Xoi'kam aach nach ji'k buiñor ti jüigi'ñ. ³⁰ Na gu' pui' nañ jax ba kai'ch, bïx ji'ma'n nach ji'k buiñor ti jüigi'ñ, ja'p ji buusan nach jir tukga'n. ³¹ Pui' ku ba'p jum kai'ch maa'n kap na mit pai' tu ua'nak gu bijik dir kam: “Gu chio'ñ

no't maa'n ba bhii gu ubii, mi' dhir ba jimia' ja bui gu gi'korga'n, na gu' dilhkob ja'k ba tu kiicha' biima'n gu binga'n. Ja'p ji buusnia' ba' nam maa'n maa'nkam pix jup jum duñia' gook dit.” ³² Ba'r gø'p jum duukam dhi' pui' na jax ja'k tu tu'ii' nam tu' chakui maat mui' gu ja'tkam. Guch Xoi'kam gio gui' nam ji'k buiñor ti jii'gi'ñ jañ ja aagit jup kai'ch. ³³ Biix dho ba' na pim ji'k jir chichio'ñ na pim ti bipna', jum aa' na pim jix ja joi'gi'nda' gu jam bipna'. Gio biix na pim ji'k jir u'uub na pim jup ti bipna', jum aa' ip na pim tu' ka'm ja nii'ñdha' gu jam bipna' chichio'ñ.

6

¹ Ba' aapi'm na pim ti gigi'kora', tu' ka'm japim jup xi ja niidhat, na pim gu' aapi'm buiñor bap tui'dhi' guch Xoi'kam, pui' ja'k jam a'm jum aa' ba' na pim duiñchu'nda'. ² Dhi' biipi'm aa' nach pui' duñia' na ba'x bhai' tuch jimda' nat jax tu daasak gu Dios na tu aagix ka', nat ba' mi' dhir jup tu ua'na gu Moisees, ja'pnim kai'ch: “Tu' ka'm jap niidhat mi' pui' jimda' na jax jum ti'daidha' gum taat gio gum naan ³ na ba'x bhai' tum jimda' gio nap ba' mik duaka' ya' dhi oi'ñga'n bhaan.”

⁴ Ba' aapi'm na pim tu maamar, cha'pim tu' bhaan ja bhakkutu'nda' gu jam maamar, cha'pim buam pix ja titdada'. Ja'kbui' kat japim xi ja mamtuxdha' nam jax ja'k jir jix kiki' ja'tkam ka', xi ja aagi'ñdha' pim na jax ja'k jix aa' guch Xoi'kam.

⁵ Gio aapi'm na pim pui' pix jir tujuandam nam cham jam namki'ñ, tu' ka'm japim ja niidhat mi' pui' xi chu duñiidha' jax ñam jam ti'daidha' gui' nam jir jam gø'gø'rkam tuk ya' dhi oi'ñga'n bhaan,

jix ja ïbhidhat japim mi' pui' tu duñiidha' gu tu' nam jam chiñiidha'. Gio cham tu' na pim jix oodat parban pu buada' gu tu', gu' ja'pjix bhai', panaas ku pim guch Xoi'kam pix tujuañxi'ñdha'.

⁶ Gammiji pim jix bhai' tu ja juañxi'ñdha' sia no'm cham jam nii'ñ, cham tu' na dai no'm jam nii'ñ na pim ba'x bhai' mi' pu duñia' gu tu', na pim gu' aapi'm jir tujuandam tugi'ñ guch Xoi'kam, jum aa' ba' na pim mi' pui' tu duñiidha' na jax jix aa' gu Dios. ⁷ Cha'pim o'jodat mi ja'p pui' xi chu duñiidhat nañ jax ba kai'ch. Pui' pim pix xim aagat na pim gu Dios pix tu juañxi'ñ, cham tu' gu jam gɛ'gɛrkam tuk ya' kam dhi oi'ñga'n. ⁸ Bax maat japim gu' na gu Dios tu ja makia' bix gu ja'tkam gui' nam ji'k buiñor ti jügi'ñ guch Xoi'kam na tu'r ja mai'chik ka', ja'xbui' tu ja makia' nam ji'x tu'x bhai'm duukam jup tu duñia' ya' dhi oi'ñga'n, cham jax bua sia kum jai' dhit pu'ñir tujuandam kat pui' cham ja namkidhat piam ku gu' cham, na gu' gu Dios maa'n na jax pix ja ilhii'ñ.

⁹ Ba' aapi'm na pim jir gɛ'gɛrkam, cha'pim buam pix ja buada' gu jam tujuandam tuk nam pui' pix tu jam juañxi'ñ cham ji ja namkidhat, jir jix bhabhai'kam ka' pim ja bui. Ti'ñchokat japim na jumaip jix jai'ch gui' nax io'm jir gɛ'kam, jir jam gɛ'kam tuk aapi'm gio gu jam tujuandam tuk, na pim gu' buiñor jup tui'dhi'. Gu Dios jañ dho aagit jup kai'ch nax dhaam jup tu'ii', gui' na maa'n na jax pix ja ilhii'ñ bix gu ja'tkam.

Na ba tu aa'nda' gu Paablo na jax jir tuutu'm gui' nam ki'n tu kokdada' buiñor gux buam jum duukam gui' nam buiñor ti jügi'ñdha' guch Xoi'kam

10 Ba' aapi'm jiñ jaaduñ jich Xoi'kam bhaan, xi chañia' pim guch Xoi'kam na jam makia' gui' na ki'n bix aixim jix bhaai'n ka' na pim pu duñia' gu tu'. 11 Gio dhi' ki'n japim jum palhbui'ñka' nat tu' ba tu jam maa gu Dios, dhi' ki'n cham jax jam dooda' gu ja'ook sia kut ti ba ji jam oi. 12 Nach gu' aach cham tu' tu kokda' ja bui gu ja'tkam gu ya' kam nam jix maax, gu' gui' ji nam i'ii'mda' bhaan jix chu jai'ch nam cham maax, nam jix dhaam ja'p oipo, nam jir jix buam jum duu'nkam. Pui' bixchu'x bhaai' ip nam pu tu duñia' nam jax ilhii'ñdha', gu' pix ji na gu' dai ya' dhi oi'ñga'n bhaan, na gu' dai ya' pix nam gø'gørkam jum ilhii'ñ. 13 Pui' ku ba'm aa' na pim xi ja da'ngia' bix dhi' nat Dios ba tu jam maa na pim ki'n jum palhbuidha' na pai' dhuuk ti ji jam mai'chia' gux buam jum duukam. Maa'n ba' na pim jax mi' pui' jii'mda' na jax jix aa' gu Dios, na gu' cham ji'xdha' jax jam dooda' sia pik jax ka' git no' pim aapi'm xi gu'ki'. 14 Ba' gammiji pim mi' pui' xi jii'mit na jax jix aa' gu Dios, dai dhi' pim bhaan tu daa'ñchu'nda' na jax jir silhkam, na jax jir mi' pui'. Dhi' ba' ja'p ji buusanda' na pim jum ti'ii'ñka' gu baiñum kutuun na pim ki'n jum taa'bi'ñka' na cham jam jur am jam aaya' gux buam jum duukam na bhai' ji jam mumuuya'. 15 Gammiji pim jix ki'm duuka' na pim ba' cham xijaichdha' na pim nai' tu a'ga' gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam na bhaan tu a'ga nach jax ja'k jix bhai'ch chaatit tu oi'ñka'. Ba' dhi' ja'p ji buusanda' na pim aa'nka' gu sussak gui' nam jax chu'm sandaarui'x ja a'da. 16 Ba' na pim tu' silhkam soi'm ilhdhat ti jii'gi'ñdha' gu Dios, dhi' ja'p ji buusanda' na pim daa'nka'

gu baiñum komaarak na pim ki'n sosbhidha' gu u'uu'n gu ja'ook na pai' dhuuk mui' ji jam mu-muuya' xi mimiichdhai na pai' dhir jix mu'muk. ¹⁷ Gu' ba' na pim cham tu' mu ja'k ka jiim na pim pai' gammiji git mi' pup jum tulhiiñdha', dhi' ja'p ji buusan na pim jam moom am ja baapas gu bapaiñum bopnam na pim ki'n taa'bi'ñ, na ba' cham bhai' ja'k jam aaya' gux buam jum duukam na bhai' ji jam mumuuya'. Ba' na pim jix mat ka' na ji'k jax tu ua'ñix gu ñio'ki'ñ gu Dios, dhi' ja'p ji buusnia' na jax no' pim daa' maa'n gu tɔb kuxiir na pim ki'n jup jum palhbui'ñka', gui' nat jam maa gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda'. ¹⁸ Gammiji pim jup ti'ñchokat na pim tu daanda' buiñor gu Dios, pui' pim ja'k tu daanda' na jax ja'k jam jurtudidha' gux Dhuudua' kam jix Uañ Ii'mda', sia gu tu' na pim taanda'. Gio soi' pim jum ilhdhat, gio na pim cham tu'm o'jolhi'ñdha', ja'pji na pim xi bua'tgida' na pim mi' pui' xi jiimda'. Ja a'mkam japim tu daanda' ip sia biix gui' nam ji'k jir ja'tkam tugi'ñ gu Dios. ¹⁹ Sia aañ japim jiñ a'mkam xi chu daanda', pui' pim xi chitdada' gu Dios na gui' pix jiñ guguuxdhatgida' nañ nai' tu a'ga dhi' bhaan nat jax ilhdhak bijik xib ya' pui' ba tu duu, na diilh pix pui'x chu maatit. ²⁰ Gu Dios pix gu' diilh nai'ñ joot nañ pu'ñi nai' tu a'ga' dhi' pui' nat jax ilh pu bijik nat xib ba' ya' pui' ba tu duu, dhi' nañ ba' ki'n ya' kuup xib. Pui' pim soi' xi chitdada' gu Dios nañ aañ cham tu' bhaan too'nnit nai' xi chu a'gidha' dhix bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ guch Xoi'kam.

Na ba ja tabuimgidha' gu Paablo

²¹ Ba' gu Tiikiko nach joidham jix kii'galhi'ñ nar jich jaduun jich Xoi'kam bhaan, gam na joidham jir jix kii' tujuandam tugi'ñ guch Xoi'kam, dhi' mu jimia' jam bui na ba' jam aagi'ñdha' nañ jax jiñ ilhii'ñ aañ gio nañ ji'k tu' jax bua. ²² Mui'ñ xi jam joochxidha' na jam aagi'ñdha' nach jax jich ilhii'ñ na pim ba' bhaan jum guguuxdha'.

²³ Ba' gu Dios jich Gi'kora' gio gu Gø'kam jich Xoi'kam pix jam tajaan'dha' am gui' na pim ki'n joidham jix bhai'm taatit tu oi'ñka', ²⁴ gio ba' nam gammiji git pix ba' moo xi jam joi'mdat jam a'm ti niidhidha' bii'x na pim ji'k buiñor jup tui'dhi' gu Gø'kam jich Xoi'kam.

**Gu ñio'ki'ñ gu Dios na bhaan tu a'ga guch
xoi'kam
New Testament in Tepehuan, Southeastern
(MX:stp:Tepehuan, Southeastern)**

copyright © 2007 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Southeastern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del sureste [stp], Mexico

Copyright Information

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Southeastern

© 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-05-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

0f8d31b9-5dd5-5a02-bb46-c2fd0a544e81